

Flevo Birdwatching

Datum van de excursie:

4 Oktober 2015 Dierendag

Bezochte gebied:

Oostvaardersplassen, 5600 ha wetland tussen Almere en Lelystad,
AM: 1^e excursie van 08.00 tot 12.30 uur
PM: 2^e excursie van 12.30 tot 17.00 uur

Begeleider:

Robert de Groot

Nederlandse naam	English name	Scientific name	AM	PM
Fuut	Great Crested Grebe	<i>Podiceps cristatus</i>		X
Dodaars	Little Grebe	<i>Tachybaptus ruficollis</i>		X
Aalscholver	Great Cormorant	<i>Phalacrocorax carbo</i>	X	X
Grote zilverreiger	Great Egret	<i>Casmerodius albus</i>	X	X
Blauwe reiger	Grey Heron	<i>Ardea cinerea</i>	X	X
Knobbelzwaan	Mute Swan	<i>Cygnus olor</i>	X	X
Kolgans	White-fronted Goose	<i>Anser albifrons</i>		X
Grauwe gans	Greylag Goose	<i>Anser anser</i>	X	X
Brandgans	Barnacle Goose	<i>Branta leucopsis</i>		X
Bergeend	(Common) Shelduck	<i>Tadorna tadorna</i>		X
Nijlgans	Egyptian Goose	<i>Alopochen aegyptiacus</i>		X
Smient	(Eurasian) Wigeon	<i>Anas penelope</i>		X
Wilde eend	Mallard	<i>Anas platyrhynchos</i>	X	X
Krakeend	Gadwall	<i>Anas strepera</i>	X	X
Slobeend	(Northern) Shoveler	<i>Anas clypeata</i>		X
Wintertaling	(Common) Teal	<i>Anas crecca</i>		X
Krooneend	Red-crested Pochard	<i>Netta rufina</i>		X
Tafeleend	(Common) Pochard	<i>Aythya ferina</i>		X
Kuifeend	Tufted Duck	<i>Aythya fuligula</i>	X	X
Buizerd	(Common) Buzzard	<i>Buteo buteo</i>		X
Slechtvalk	Peregrine Falcon	<i>Falco peregrinus</i>		X
Waterhoen	Moorhen	<i>Gallinula chloropus</i>		X
Meerkoet	(Common) Coot	<i>Fulica atra</i>	X	X
Kievit	Northern Lapwing	<i>Vanellus vanellus</i>	X	X
Kokmeeuw	Black headed Gull	<i>Chroicocephalus ridibundus</i>		X
Zilvermeeuw	Herring Gull	<i>Larus argentatus</i>		X
Zwarte stern	Black Tern	<i>Chlidonias niger</i>		X
Houtduif	Wood Pigeon	<i>Columba palumbus</i>	X	X
Holenduif	Stock Dove	<i>Columba oenas</i>		X
Grote bonte specht	Great spotted Woodpecker	<i>Dendrocopos major</i>	X	X
Winterkoning	Wren	<i>Troglodytes troglodytes</i>	X	
Merel	Blackbird	<i>Turdus merula</i>	X	X
Goudhaan	Goldcrest	<i>Regulus regulus</i>	X	X
Matkop	Willow Tit	<i>Parus montanus</i>	X	
Pimpelmees	Blue Tit	<i>Parus caeruleus</i>	X	X
Koolmees	Great Tit	<i>Parus major</i>	X	X

Excursie in opdracht van
Flevo Bird Watching uitgevoerd door:

RAFIKI

BIRDWATCHING

Flevo Birdwatching

Spreeuw	(Common) Starling	<i>Sturnus vulgaris</i>	X	X
Gaai	(Eurasian) Jay	<i>Garrulus glandarius</i>	X	X
Ekster	Magpie	<i>Pica pica</i>	X	X
Kauw	(Eurasian) Jackdaw	<i>Corvus monedula</i>	X	X
Zwarte kraai	Carrion Crow	<i>Corvus corone</i>	X	X
Huismus	House Sparrow	<i>Passer domesticus</i>	X	X
Vink	Chaffinch	<i>Fringilla coelebs</i>	X	
Groenling	Greenfinch	<i>Chloris chloris</i>	X	X
Putter	Goldfinch	<i>Carduelis carduelis</i>	X	X
Rietgors	Reed Bunting	<i>Emberiza schoeniclus</i>	X	X
..	..	..		
46	0	46	28	43
Soorten waargenomen/ Species observed	(H) = Alleen gehoord / Heard only	Totaal Dag		

Opmerkelijk: Een Goudhaan op de ochtendexcursie. Slechtvalk op de middagexcursie

Weer: Dikke mist in de ochtend, zicht niet veel meer dan 30 meter. Mist trok op en na 12 uur was het opgelost. Weinig wind tot 1 Beaufort, temperatuur klom tot 18°C.

Nummers tussen haakjes corresponderen met nummers op de kaart hieronder. Groene tekst is algemene beschrijving, zwart is waargenomen op excursie

Ochtendexcursie (AM)

Zeearend (10) Deze plek wordt in de winter vaak afgesloten, om in de Driehoek (het voormalig bos er vlak voor) rust te bieden aan de grote grazers. Het pad naar deze hut begint bij het Bezoekerscentrum van Staatsbosbeheer aan de Knardijk. Vandaar kan je in 15 minuten naar deze hut wandelen, maar er is vaak onderweg meer te zien. Karpers onder de bruggen, mezen, Boomkruiper en soms Grauwe Vliegenvanger in het bos. Daarna Fuut bij de Zigzag brug en dan in het knekelveld van dode bomen vaak Putter, Vink, Gekraagde Roodstaart, Tjiftjaf en soms Raaf. Een groep Belgen zag hier ooit de Eleonora's Valk. Dat is voor mindere goden niet weggelegd. Vanuit de hut een weids uitzicht. Let vooral op langs de randen van alle plassen, altijd waadvogels en eenden. Ook een blik naar de oude plek van het nest van de Zeearend, maar dan wel 3.3 kilometer ver: Ondanks de dichte mist in grote delen van Nederland is toch iedereen op tijd bij het bezoekerscentrum. Waarvoor hulde. Na de koffie lopen we meteen het gebied in achter het bezoekerscentrum. De Karpers onder de brug kunnen we zien, dat is maar 2 meter weg. Door het bos richting de zigzagbrug. Hier pikken we Groenling en Putter uit de boomtoppen. Grauwe Ganzen vliegen over en zijn een paar seconden zichtbaar. Dan verdwijnen ze in de mist. Veel waarnemingen zijn van grijze vogeltjes hoog in de kale boomtoppen. De enigen die dichterbij komen zijn Spreeuwen. Eenmaal in de hut is het zicht eigenlijk niet veel beter; soms 70, soms 40 meter. Min of meer noodgedwongen kijken we dus in de bomen dichterbij. Er is een groep vogels actief die in het Engels een *feeding flock* of *foraging party* heet. Meerdere individuen van meerdere soorten. Ze eten allemaal net iets anders of zoeken het op een andere plaats in de boom. Op die manier zitten ze elkaar niet in de weg maar hebben ze wel veel meer ogen en oren om op gevaar te letten. De waarschuwingsroepjes van de verschillende soorten lijken ook op elkaar, geen Babylonische spraakverwarring hier. Koolmees, Pimpelmees, Winterkoning, Matkop en een soort die je niet zo vaak zo dichtbij ziet: Goudhaan. Dat is de kleinste vogel van Nederland, met een heel hoog geluid. Vaak is het een soort die ouderen niet meer kunnen horen. Maar hier zitten er twee waarvan je de zwavelgele streep op de kop heel goed kunt zien.

Wigbels Eiland (11) Een kijkscherm aan het eind van een pad tussen Meidoorns en Rozen. Let op het pad op lijsters in de herfst (ze houden van de bessen en bottels), en op vinkachtigen in andere jaargetijden. Het scherm heeft een laag dak waar je je gemeen aan kan stoten. Van daar kan je uitkijken over een deel van de ondiepe plassen, met veel waadvogels en eendachtigen : De inleidende tekst hier moet aangepast, het

scherm is verdwenen. Nu ligt er een min of meer ronde betonplaat met daarop een voorraad constructiehout. We klimmen op de stapel en kunnen heel vaag wat eenden en ganzen zien drijven. Vanwege de hoogte van het riet zijn de meest nabij zwemmende dieren niet in beeld. Dus we lopen verder naar het meest oostelijk gelegen kijkscherm. Ook hier weinig in beeld, de waarnemingshorizon ligt niet verder dan zo'n 50 meter. Op de terugweg vinden we nog wel Vink. Op het weggetje zitten drie individuen. Langs de rietkraag daar vliegt ook nog een Rietgors weg. .

Krakeendhut (5) en Poelruiterhut (6) Een terrein dat opnieuw is ingericht om dezelfde vier landschappen te hebben als in de Oostvaardersplassen. Maar hier is een aantal paden aangelegd waardoor men toegang heeft en die landschappen kan verkennen. Open water, grasland, rietkragen en wilgenbos. De twee metalen hutten stonden er van oudsher al, het houten kijkscherm is nieuw: Op de weg ernaar toe rijden we overigens eerst even door naar het doodlopende eind van de Knardijk. Op de Lage Vaart alleen Wilde Eend en Meerkoet. We keren terug en stoppen halverwege om even de dijk af te lopen naar beneden. De sporen die Bevers daar in de vegetatie hebben achtergelaten zijn overduidelijk. Grote splinters hout afgebeten met een paar knauwen liggen gegroepeerd op de grond. Daaruit kan je afleiden dat de Bevers stukken van 1 a 1,5 meter in een keer weghalen. Met je tanden 15 kilo hout wegtillen, ga er maar aan staan. De plassen links en rechts van de weg zijn nog steeds in nevelen gehuld. Veel meer dan witte vlekken die Knobbelzwaan en Grote Zilverreiger zijn is er niet te zien. Wel een kudde Konik paarden. Daar lopen ook wat mensen tussendoor, de beesten laten zich nu bijna aaien. De informatie bij het begin van de paden wordt kennelijk niet gelezen. Straks bijt of trapt een hengst nog iemand en dan zijn de rapen weer gaar.

Grote Praambult (8) Uitzicht over een heel groot terrein. Recht vooruit het oude talud van de brug. Links ervan de restanten van een bos van Vlier, wilg en wat Meidoorn. Volkomen weggegeten door Edelherten en Konik-paarden, die in de winter de bast van de bomen pellen. Rechts een zandvlakte met waterplassen, let hier op Vos, Raaf, in de bomen er om heen zit ook vaker een Havik en vrijwel zeker Buizerd. Heckrund loopt hier ook meestal in beeld: Normaal heb je hier inderdaad uitzicht. Nu niet. Ik hoop dat de klanten deze ochtend nog even terug gegaan zijn na de lunch. We moeten het doen met wat Zwarte Kraaien, Spreeuw en Putters. Deze vliegen op de rand van het uitzicht, en de enige kleur die we hier zien komt van Herfsttijloos, *Colchicum autumnale*. Die ziet er uit als een lichtpaarse crocus. Niet van snoepen, lees dit maar eens: <https://nl.wikipedia.org/wiki/Herfsttijloos> . Spannender dan dit wordt het tijdens de ochtend excursie helaas niet, zelfs niet nu we nog een half uur langer bezig zijn.

Middag excursie (PM)

Krakeendhut (5) en Poelruiterhut (6) Een terrein dat opnieuw is ingericht om dezelfde vier landschappen te hebben als in de Oostvaardersplassen. Maar hier is een aantal paden aangelegd waardoor men toegang heeft en die landschappen kan verkennen. Open water, grasland, rietkragen en wilgenbos. De twee metalen hutten stonden er van oudsher al, het houten kijkscherm is nieuw: .In het halfuurtje dat de lunch duurde (lekkere mosterdsoep in het Bezoekerscentrum) is het helemaal opgeklaard. Dat betekent overigens ook dat er weer meer volk op de been is. De parkeerplaats en de berm van de Knardijk staan vol met geparkeerde auto's. We gaan daarom niet hetzelfde doen als vanochtend, want de driehoek is veel te druk. Eerst naar de Lage Vaart, vandaar teruglopen langs de Bever knaagplaats en dan over de Blauwe Brug. Het is rustig totdat we in de buurt van de Krakeend-hut komen. Meerdere soorten eenden waaronder Wintertaling, Slobeend, Krakeend, Wilde Eend en Tafel- en Kuifeend. De beesten die actief foerageren laten ook het verschil tussen duikeend en grondeleend zien. Grondeleenden kantelen alleen maar, en hun kont blijft boven het water uitsteken. Duikeenden gaan helemaal onder en komen vaak op een andere plek weer boven. Aalscholwers drogen hun veren, een Blauwe Reiger vliegt langs. We zien geen zwaluwen meer, maar hun nestjes zijn nog steeds intact in de hut aanwezig. Dat is dan wel van Boerenzwaluw, Huiszwaluwen broeden niet in gebouwen maar onder overhangende daken en Oeverzwaluwen in zanderige steile wanden. Bij rivierbuitenbochten en zandafgravingen. Behalve een enkele Kievit zijn er geen steltlopers. Grauwe Ganzen in overvloed en ook weer de paarden en nog meer mensen tussen die Koniks.

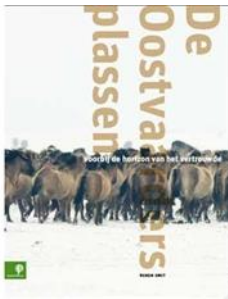

Flevo Birdwatching

Grote Praambult (8) Uitzicht over een heel groot terrein. Recht vooruit het oude talud van de brug. Links ervan de restanten van een bos van Vlier, wilg en wat Meidoorn. Volkomen weggegeten door Edelherten en Konik-paarden, die in de winter de bast van de bomen pellen. Rechts een zandvlakte met waterplassen, let hier op Vos, Raaf, in de bomen er om heen zit ook vaker een Havik en vrijwel zeker Buizerd. Heckrund loopt hier ook meestal in beeld: Hier is het ook best druk, we vinden nog een plekje voor de telescoop onder een boom. Eerst in beeld: een Buizerd en verder weg Heck-runderen en Edelherten. Een frans sprekende vrouw heeft haar telescoop op een Slechtvalk gericht en meldt dat ook aan ons. Een prachtbeest, dat heel lang de omgeving bekijkt. Dwarsgestreept op de voorkant, donker leigrijs op de rug, gele poten en voeten. Uiteindelijk vliegt hij op en komt op 50 meter langs, nog steeds vaart makend, lijkt het. De 340 km/uur haalt hij niet, want dat doet hij alleen in een duik. Twee Vossen lopen ook in en uit beeld. Soms golft er een vlucht ganzen omhoog, en dan weet je dat er daar weer iets aan de hand is. Vluchten Putter en Spreeuw.

Keersluisplas en Bovenwater(9) De eerste ligt ten zuiden van de Knardijk, is ondiep, troebel en vaak goed voor Slobeenden en Lepelaars. Deze plas vriest snel dicht en dan verdwijnen de vogels ook allemaal. De ander kant van de dijk heeft het diepere Bovenwater, met waterplanten, helderder. In de winter langer open, en dan goed voor Brilduiker, Nonnetjes, Fuut en vaak Rosse Stekelstaarteend. In trektijd soms honderden Zwarte Sterns en Dwergmeeuwen. Let ook op kleine fuutachtigen: Dodaars en Geoorde Fuut, zelfs vaak in prachtkleed en dan onmiskenbaar, in de winter soms ook Kuifduiker : De zon staat in het zuiden, de hemel is blauw en dus kijk je richting Keersluisplas tegen het licht in. De groepen eenden daar zullen Krakeenden, Slobeenden en de twee duikeendjes bevatten. We concentreren ons echter op het Bovenwater. Grote groepen Tafel- en Kuifeenden. Een Brilduiker die hier vorige week was, valt nu niet meer te zien, maar wel twee Krooneenden. Roze-rode snavel met oranje-bruine kop en zwarte zijkant. Onmiskenbaar. Een late Zwarte Stern vliegt langs de rietkraag. Die moet haast maken om al zijn makkers in te halen want die zijn al eerder naar het zuiden vertrokken. Twee kleine fuutjes moeten even goed worden bekeken. Het zijn Dodaarsen. De kleine gele vlek in de mondhoek is vooral bij het zomerkleed goed te zien en bruikbaar als uniek kenmerk. Mooie afsluiting van de middag.

Meer weten? Boeken over de Oostvaardersplassen:

Titel: De Oostvaardersplassen, voorbij de grenzen van het vertrouwde. Photography: Ruben Smit.
Tekst: Rinske Hillen and Jan Daan Hillen, in samenwerking met Frans Vera. ISBN 978-90-816300-1-6.

Titel: Oostvaardersplassen, nieuwe natuur op oude zeebodem. Samenstelling: Bremer, P., Berg, L van den, Euverman, G., Wigbels, V., Tempel, J. Uitgever : Staatsbosbeheer ISBN: 90-805009-2-5

Flevo Birdwatching

Hutten en uitkijkheuvels in Flevoland, in of bij het gebied van de Oostvaardersplassen.

Excursie in opdracht van
Flevo Bird Watching uitgevoerd door:

RAFIKI BIRDWATCHING

